

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 832/2020
24.12.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Добрица Милосављевић, адвокат из ..., против туженог „ББ“ д.о.о. из ..., чији је пуномоћник Бранко Илић, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 180/19 од 03.09.2019. године, у седници одржаној дана 24.12.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 180/19 од 03.09.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 123/18 од 22.10.2018. године, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиле којим је тражила да се поништи као незаконито решење туженог о отказу уговора о раду број 051/14 од 19.06.2014. године и да се обавезе тужени да је врати на послове који одговарају њеној стручној спреми, знању и способности. Обавезана је тужилца да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 177.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 180/19 од 03.09.2019. године, одбијена је, као неоснована, жалба тужиле и првостепена пресуда потврђена. Одбијен је, као неоснован, захтев тужиле за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 18/20), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју се у ревизијски суд пази по службеној дужности.

Супротно наводима ревизије, другостепени суд није учинио повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, као ревизијски разлог из члана 407. став 1. тачка 3. истог закона, јер је у поступку одлучивања о жалби тужиле изјављеној на првостепену пресуду, правилно применио одредбе члана 386. став 1. и члана 396. став 1. ЗПП, а другостепена одлука садржи јасне разлоге на којима је заснована. У поступку пред другостепеним судом није дошло ни до других пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. овог закона, на коју се ревизијом такође указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је била у радном односу на неодређено време код туженог, на пословима ..., у радној јединици у Решењем туженог од 19.06.2014. године отказан јој је уговор о раду, у складу са чланом 179. став 1. тачка 9. Закона о раду, због укидања радног места ... и престанка потребе за њеним радом, уз исплату отпремнине.

Тужени је због централизације пословног управљања из јединственог центра у Београду у циљу обезбеђивања стабилног пословања и рационализације послова пословања, а све због смањеног обима посла и исказаног губитка у 2013. години, одлучио да изврши прераспodelу послова и оптимизацију броја извршилаца према стварном и очекиваном обиму производње и прихода, па је у том смислу изменио Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији послова код туженог од 20.05.2014. године, који је усвојен Одлуком туженог од 20.05.2014. године и истом одређено да ће Правилник бити објављен на огласним таблама туженог, у све четири радне јединице и у центру у Београду. Наведеним Правилником, са организационом шемом, у оквиру туженог систематизована су радна места код туженог, при чему у радној јединици у ..., није систематизовано до тада постојеће радно место ... Правилник је био на правној снази у време доношења оспореног решења. Тужени је дана 17.06.2014. године донео Одлуку број 143/14, којом је усвојен Програм решавања вишка запослених, утврдио која су лица вишак и наведени Програм доставио репрезентативном синдикату код туженог на мишљење који се са Програмом сагласио. Предлог Програма достављен је и Националној служби за запошљавање, која је дала мишљење. Код туженог нису постојале могућности за обезбеђивање неког другог решења на које упућује члан 155. став 1. тачка 5. Закона о раду, нити су запослени могли да буду распоређени у друге пословне јединице послодавца, с обзиром да је раздаљина пословних јединица већа од 50 километара. Према Програму решавања вишка запослених тужени је 46 запослених на неодређено време огласио вишком због престанка потребе за њиховим радом, међу којима је и тужилца.

Код тако утврђеног чињеничног стања, правилно је побијаном одлуком одбијен тужбени захтев за поништај решења о престанку радног односа тужилци, уз закључак нижестепених судова да су за његово доношење били испуњени услови из члана 179. тачка 9. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05 ... 32/13).

Закон о раду прописује поступак који се у случају престанка потребе за обављањем одређеног посла примењује и одређује правила која је послодавац дужан да обезбеди запосленима за чијим је радом престала потреба, који је у конкретном случају испоштован.

Одредбом члана 179. тачка 9. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05 ... 32/13), прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако

услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла. Одредбом чл. 153.-158. истог закона, прописан је начин утврђивања вишка запослених код послодавца, када је, с обзиром на укупан број запослених и број запослених који су вишак, неопходно доношење Програма решавања вишка запослених, па је прописана садржина програма и поступак његовог доношења. Чланом 155. став 1. тачка 1. истог закона, прописано је да програм садржи разлоге престанка потребе за радом запосленог, а тачком 4. критеријуми за одређивање који запослени су вишак, док је према ставу 2. овог члана послодавац дужан да предлог програма достави синдикату и организацији надлежној за запошљавање ради давања мишљења. Чланом 156. став 3. Закона о раду, прописано је да је послодавац дужан да размотри и узме у обзир предлоге Републичке организације надлежне за запошљавање и мишљење синдиката и да их обавести о свом ставу у року од 8 дана.

У конкретном случају, код туженог је дошло до организационих промена и потребе смањења броја запослених, а између осталог и до укидања послова ..., који је обављала тужиља. За доношење одлуке којом се тужиља оглашава технолошким вишком на овом радном месту, није била потребна примена унапред одређених критеријума из разлога што је ово радно место укинато.

Супротно наводима ревизије, Програм решавања вишка запослених, тужени је донео уз прибављање мишљења синдиката запослених и Националне службе за запошљавање, која се изјаснила да не постоји потражња за занимањима запослених који су технолошки вишак, па имајући у виду да ни код туженог није постојало друго упражњено радно место, на које би тужиља могла бити распоређена према својој стручној спреми, знању и способностима, произилази да тужени побијано решење није донео уз повреду члана 154. Закона о раду. Имајући ово у виду, произилази да су неосновани и наводи ревизије да тужени приликом спровођења Програма решавања вишка запослених није предузео ниједну од мера прописаних одредбом члана 154. Закона о раду, с обзиром да је на овај начин утврђено да није било могућности за премештај тужиље на друге послове, нити за њено упућивање на рад код другог послодавца. Околност што је код туженог после доношења решења о отказу уговора о раду тужиљи, послове обављала ВВ у центру у Београду на рад примљена на одређено време, на радном месту референта за ..., послове по опису одговарајуће оним које је тужиља обављала у радној јединици у ..., не указује на повреду члана 179. став 2. Закона о раду, већ представља право туженог, као послодавца, да у циљу рационализације и уштеде у пословању, сам креира своју пословну политику и у складу са тим организује процес рада, да одреди начин на који ће обављати поједине послове, као и обављање послова преко лица која су остала у радном односу, па у складу са тим овлашћен да одреди структуру запослених, а што не значи да такво радно место (чији су послови идентични са пословима других радних места) није укинато.

Побијано решење о отказу садржи потребно образложење из кога произилази основ за отказ, у коме послодавац није у обавези да запосленом образлаже разлоге рационализације радних места, нити је суд овлашћен да преиспитује наступање технолошких, економских или организационих промена које су условиле престанак потребе за радом запослених. Наступање технолошких, економских или организационих промена које су условиле престанак потребе за радом запослених, организација начина пословања и структура запослених потребних за успешно

пословање, односно структура запослених за чијим је радом престала потреба, представља економску политику послодавца, која не може бити предмет оцене у судском поступку за заштиту права запослених за чијим је радом престала потреба, већ суд преиспитује само законитост спроведеног поступка утврђивања вишка запослених и доношења решења по том основу, што је у конкретном случају испоштовано.

У поступку доношења побијаног решења тужени је испоштовао и одредбу члана 158. став 1. Закона о раду, с обзиром да је пре доношења решења тужиљи исплаћена отпремнина, па имајући у виду да је на овај начин тужени у свему поступио по наведеним законским одредбама, то је правилна одлука нижестепених судова да није основан захтев тужиље за поништај отказа уговора о раду, што чини неоснованим и наводе ревизије којима се указује на погрешну примену материјалног права.

У одсуству правноснажне судске одлуке о поништају решења о отказу уговора о раду, не постоји ни основ за реституцију запосленог, односно за обавезивање туженог да тужиљу врати на рад, у смислу члана 191. став 1. Закона о раду, па је правилно одбијен тужбени захтев и у том делу.

Осталим наводима ревизије понављају се жалбени наводи, о којима се другостепени суд већ изјаснио дајући разлоге који прихвата и Врховни касациони суд.

На основу изнетог применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић